

[Losonczy György: A cirkuszkarrier rendszerelméleti megközelítésben \(4. rész\) >>>](#)

Losonczy György: *A cirkuszkarrier rendszerelméleti megközelítésben (4. rész)* >>>

A zsánerválasztás II.

A cikksorozatam előző része a tanuló szemszögéből közelítette meg a zsánerválasztás problémáját és mutatott be egy módszert, a BXP modellt. A mostani cikk az intézményes képzés és felvételik aspektusából elemzi a témát.

Szakemberek és kutatók egy megfelelő tipológia kialakításának útján már évtizedekkel ezelőtt megtették az első lépéseket. A [List of circus skills - Wikipedia\[1\]](#) a következő hivatkozásokat adja meg:

1. "The Classification of Circus Techniques" by Hovey Burgess. *The Drama Review: TDR*, Vol. 18, No. 1, Popular Entertainments (Mar., 1974), pp. 65-70. doi:10.2307/1144863.
2. [Jump up ^ "Circus Glossary". Circusland Company. Retrieved 13 November 2012.](#) *Icarian Games: One of varieties of antipode [foot juggling] genre. In this instance a performer's partner plays as antipodist's props used for tossing and juggling*
3. [3. Jump up ^ "Aerial Acts". Flying High Circus, Florida State University. Retrieved 13 November 2012., illetve](#)
 1. Burgess, Hovey (1976). *Circus Technique*. Drama Book Specialists. [ISBN 978-0-910482-72-1](#).

Az utóbbi munka regisztráció mellett hozzáférhető,[\[2\]](#) de természetesen ki-ki a saját területén megfelelő referenciákra bukkanhat nemcsak az interneten. A *Circus Bodies*[\[3\]](#) c. könyv például többek között a levegőszámok rekvizit- és trükkjegyzékét közli a kötet végén.

A jelen periodika természetesen elsősorban a magyar vonatkozású szakirodalmat tárgyalja. Itt a II. évfolyam 1. számában indult H. Orlóci Edit nyolcrészes cikksorozata,[\[4\]](#) amely a számok tipológiájának felvázolását tűzte ki céljául. Ő a Lehmann féle osztályozásból indult ki, majd történeti adatokat ismertetett főleg a MACIVA-anyagok nyomán (különösen érdekes például a levéltárban fellelhető 36-tételes Szekeres-féle tervezet).[\[5\]](#)

A cikksorozatot meglehetősen elkeseredett hangon zárta a szerző, szerinte az egész terület siralmas reputációjáért az aluliskolázott vezetősége a felelős. "Amíg nincs meg a felsőfokú képzés és kutatás állami intézménye, addig periodikánk is csak szélmalomharcot folytat, a kísérleteink érdektelenségbe fulladnak... ezt a kísérletet le kell zárni, ill. félretenni abban a reményben, hogy évek, évtizedek múlva talán csak kiépülnek a kutatás szervezeti keretei, és továbbvihetők lesznek az itt rögzített gondolatok".[\[6\]](#) Az államilag fenntartott tudományos intézményi háttér ugyan még mindig csak ábránd, de próbálkozásainkat folytatjuk.

Kézenfekvőnek tűnik az artistaképző iskolák tapasztalatainak felhasználása, például a felvételi követelmények egybevetése az egyes zsánerekben megjelenő trükkök technikai kivitelezhetőségéből következő kívánalmakkal és a különböző felvételi eljárások összevetése. A cikk ismerteti a Baross Imre Artistaképző Intézet, a berlini és a montreali artistaképző felvételi eljárásait, követelményeit, továbbá bemutatja a Cirque du Soleil kiválasztási rendszerét is.

Ma a Baross Imre Artistaképzőben a tanárok a következő szempontok szerint szűrik a jelentkezőket^[7]:

1. Ritmusgyakorlatok

- adott ritmus visszatapsolása **2 pont**
- zenére járás **2 pont**

2. Ruganyosság

- ugrókötéll **2 pont**
- szökdelés, váltakozó magasságban (egy kicsi, egy nagy) **2 pont**
- szökdelés, zsámolyra föl-le **2 pont**

3. Egyensúly

- Flamingó próba – egy lábon állás 1 percig (zsámolyon) **4 pont**

4. ügyesség

- Kislabda átdobása egyik kézből a másikba váltakozó magassággal, oda-vissza **2 pont**
- zsonglőr karikák forgatása kézfejen, alkaron, előre és hátra **2 pont**

5. Hajlékonyság

- Terpeszülésben törzshajlítás előre, mellkas érinti a talajt **2 pont**
- Nyújtott ülésben törzshajlítás előre, mellkas érinti a lábakat **2 pont**
- Híd (karok függőlegesen nyújtva) **2 pont**
- Spárga, combok érintik a talajt (mind a három oldalra) **3 pont**
- Hanyatt fekvésben karcsúztatás hátsó rézsütös magastartásba **2 pont**

6. Erő

- Mászás-függeszkedés kötélen, állásból indulva **3 pont**
- Ülőtartás bordásfalon hátsófüggésben, lábak vízszintesek **2 pont**

• 10-12 éves korig:	lányok: 3 mp	fiúk: 5 mp
• 13-14 éves korig:	lányok: 5 mp	fiúk: 7 mp
• 14 év fölött:	lányok: 7 mp	fiúk: 9 mp
• 10-12 éves korig:	lányok: 5 db	fiúk: 10 db
• 13-14 éves korig:	lányok: 9 db	fiúk: 14 db
• 14 év fölött:	lányok: 13 db	fiúk: 18 db

 - Mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás (karok párhuzamosan, könyök hátrafelé mozog) **2 pont**

 - Húzódzkodás **2 pont**

• 10-12 éves korig:	lányok: 3 db	fiúk: 5 db
• 13-14 éves korig:	lányok: 5 db	fiúk: 7 db

- 14 év fölött: lányok: 7 db fiúk: 10 db

7. Talajgyakorlati elemek

- Fejállás **2 pont**
- Kézállás **2 pont**
- Cigánykerék **2 pont**
- Gurulóátfordulás előre és hátra **2-2 pont**

8.Szabadon választott gyakorlatok bemutatása – összhatás: **4 pont**

A Cirque du Soleil kiválasztási folyamatának alapja az online adatbázis feltöltése, amely a jelentkezés feltétele. A „CIRCUS PERFORMER,, munkát illető [\[8\]](#) témakörök a következők:

- rezümé
- néhány fotó a jelentkezőről
- videó anyag, amely nem lehet több 12 percnél; a tartalma:
 - 1 perces személyes bemutatkozás, szakmai jártasságok bemutatása (arc és teljes alakos felvételek)
 - Hajlékonyság:
 - mindhárom irányú spárgák bemutatása,
 - híd,
 - váll lazaság,
 - előre hajlás nyújtott lábbal
 - Erő:
 - kötél mászás lábkulcs nélkül
 - húzódzkodás
 - nyújtott lábemelés
 - Teljes videó a produkcióról vagy próbákról
 - Más irányú képességek bemutatása más zsánerekben

A berlini artistaképzőben a következő szempontokra tekintettel zajlik a felvételi:[\[9\]](#)

- Mozgáskészség
- Fizikai képesség
- Koordinációs képesség
- Talaj-akrobatika
- Művészeti hatás
- Fizikai adottság és szakmai tudás
- Esztétikai megjelenés

A montreali artistaképzőben (National Circus School Montreal) a felvételi rendszere három lépcsős, azaz a jelentkező csak akkor mehet tovább a következő szintre, ha teljesítette az előző szint feltételeit:[\[10\]](#)

1. Első szint - fizikai teszt:
 1. akrobatika és egyensúly
 2. fizikai kondíció

3. hajlékonyság
2. Második szint – Művészeti teszt
 1. tánc
 2. színészet
3. Harmadik szint – komplex teszt
 1. a teszt a jelentkező tehetségét mutatja be a fellépő személy és alkotás terén, továbbá azt, hogy milyen képességgel rendelkezik az artista technika és művészeti integritás területén.
4. Negyedik szint – Interjú
 1. célja a jelentkező motivációjának, elvárásainak és céljainak megismerése
5. Ötödik szint – felsőoktatásra jelentkezők esetén:
 1. francia nyelv és matematika teszt
 2. általános témájú teszt

A bemutatott artistaiskolák és a Cirque du Soleil felvételi követelményei sok hasonlóságot, közös pontokat tartalmaznak. Megállapítható, hogy a cikksorozatam előző részében bemutatott BXP modell a megismert aspektusokat jól összefoglalja, és használata egyszerűbb. A rendszert tovább lehet finomítani az antropometria bevonásával, amire már tettem kísérletet 2015-ben a „Kutatók éjszakája” eseménysorozat keretein belül. A sport antropometria alapján elkészítettem egy speciális cirkuszi mérési adatlapot, amelyet az eseményen a gyakorlatban is sikerült tesztelni[1][11].

Cikksorozatam utóbbi két része a zsánerválasztást és az azt segítő, támogató aspektusokat mutatta be. A következő cikk a tanárválasztás témáját érinti, amelynek nagyon fontos szerepe van a sikeres produkció létrehozásában, betanulásában.

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_circus_skills

[2] https://www.jstor.org/stable/1144863?seq=1#page_scan_tab_contents

[3] Peta Tait: *Circus Bodies Cultural identity in aerial performance* Routledge 2005 Glossary: p. 153-155.

[4] <http://epa.oszk.hu/01400/01461/00003/horlociedit.htm>

[5] <http://epa.oszk.hu/01400/01461/00004/2013.htm>

[6] http://epa.oszk.hu/01400/01461/00010/horloci_edit_a_cirkuszszamok_tip_8.htm A cikk utolsó mondata: „A továbbiakat illetően szíves figyelmükbe ajánlom 'A cirkuszi számszánerek' periodikánkban közölt tanulmányait, melyekben természetesen tipológiai kérdések is felmerülhetnek”.

[7] Forrás: BIAK 2018, <http://www.biak.hu/felveteli/>

[8] <https://www.cirquedusoleil.com/en/jobs/casting/demorequest/circusarts.aspx>

[9] <http://artistenschule-berlin.de/en/acrobatic-arts/training/>

[10] <http://ecolenationaledecirque.ca/sites/default/files/content-image/en-entrance-exam-description-ces-pfs.pdf>

[11] https://gtk.szie.hu/sites/default/files/files/tudomany/ke2015/pitlik_beszamolol.pdf